

Technické památky

Mgr. Eva Torčíková

12.3.2010

- **Do roku 2000 velmi mnoho technických památek stálo mimo centrum zájmu turistického průmyslu**

hlavním důvodem však není nedostatek jejich propagace, protože ta se v poslední době výrazně zlepšila, a to i díky dotacím EU v letech 2004-2006.

- **Mnohem častější a závažnější příčinou je špatný stav těchto památek z důvodu nedostatku finančních prostředků na jejich rekonstrukci, restaurování, revitalizaci a následnou údržbu.**

- V minulém programovacím období ovšem pro dané účely nebylo vyčleněno mnoho evropských peněz.
- Nejvíce prostředků nabídl Společný regionální operační program (SROP), přesto však dávno nestačily zájmu - poptávka mnohonásobně převýšila nabídku.
- Dílčí možnosti získat dotaci existovaly i v rámci Interregu IIIA a Finančního mechanismu EHP/Norska, ale ani zde nemohl být uspokojen zájem všech žadatelů.
- Ti proto logicky vstoupili do nového programovacího období s velkým očekáváním. A kde mohou v letech 2007-2013 počítat s dotacemi z fondů EU na opravu památek?

RŮZNÉ ZDROJE, STEJNÝ CÍL

- V programovacím období 2007 – 2013 existuje v ČR řada operačních programů, jejichž součástí je i podpora oprav a obnovy nemovitých památek.
- Často sice může být získání takové dotace podmíněno propojením projektu na další aktivity, ale ani to by nemělo být velkou překážkou, dokonce právě naopak, mohlo by to vést k lepšímu využití opravené památky.
- Tvůrci nových operačních programů na léta 2007-2013 na obnovu památek nezapomněli. Někde sice může být získání dotace na tyto účely podmíněno propojením projektu na další aktivity, což by nemělo být překážkou, ale mělo by vést ke skutečné revitalizaci památky.

- Ministerstvo zemědělství
- Ministerstvo kultury
- Ministerstvo pro místní rozvoj

- Regionální operační programy

ROP: VAZBA NA CESTOVNÍ RUCH

- Regionální operační programy nabízejí financování obnovy, rekonstrukcí kulturně-historických a technických památek (zapsaných v Ústředním seznamu kulturních památek ČR na základě zákona o státní památkové péči č. 20/1987 Sb. ve znění zákona ČNR č. 425/1990 Sb. a pozdějších předpisů) v rámci rozvoje cestovního ruchu (CR). Bude podporována ta rekonstrukce či obnova památky, která bude mít jasnou vazbu na cestovní ruch.

- Typovým projektem je záměr na zpřístupnění částí památek pro návštěvníky - věže, vyhlídky, opevnění a podobně nebo vytvoření nových expozic, muzeí. O dotaci lze žádat také na budování či rozšíření parkoviště technických památek, popřípadě na přístupové komunikace apod.
- Tyto programy jsou určeny pro obce nad 500 obyvatel.

Regionální operační programy

ROP MORAVSKOSLEZSKO

V letech 2007-2013 bylo ze strukturálních fondů EU vyčleněno výhradně na rozvoj regionu Moravskoslezsko přes 716 milionů eur. O tyto peníze se prostřednictvím Regionálního operačního programu (ROP) Moravskoslezsko mohou ucházet různé subjekty veřejného, neziskového i podnikatelského charakteru.

**Obnovy památek se týká dílčí oblast podpory 2.2.1
Výstavba, revitalizace a modernizace turistické
infrastruktury, doprovodných služeb a atraktivit
cestovního ruchu; zde je zaměřena na:**

- revitalizace a zpřístupnění kulturních památek, technických zajímavostí, industriálních památek a kulturního dědictví pro jejich využití jako atraktivit cestovního ruchu,**
- dosažení zápisu do seznamu UNESCO u dílčích památek uvedených v Indikativním seznamu kulturních statků ČR pro zápis do UNESCO na období 2007 až 2018,**
- projekty týkající se rozvoje kulturního dědictví a kulturních památek jsou podporovány pouze v obcích nad 500 obyvatel.**

- **Výzva č. 4 Oblast podpory 3.1 Rozvojové póly regionu**
- **22. prosinec 2009 - 31. prosinec 2011**
- **Prioritní osa: 3 Rozvoj měst**
Oblast podpory: 3.1 Rozvojové póly regionu
Zaměření výzvy: výzva k předkládání projektů v rámci Integrovaných plánů rozvoje měst (IPRM)

IOP: POUZE NA VÝZNAMNÉ PAMÁTKY

- Jasnou a přímou vazbu na rozvoj cestovního ruchu vyžaduje rovněž Integrovaný operační program. Jelikož jde o program národní úrovně, je podpora zaměřena pouze na významné památky zapsané do seznamu světového kulturního dědictví UNESCO (celkem 12 památek) a památky se statutem Národní kulturní památky. Výše dotace by neměla přesáhnout 85 % všech uznatelných nákladů, přičemž velikost projektu se bude počítat na desítky milionů korun.

INTEGROVANÝ OPERAČNÍ PROGRAM

- Tento tematický operační program umožňuje získat dotace na obnovu a ochranu památek ne jako součást podpory cestovního ruchu, ale v rámci podpory územního rozvoje. Současně lze z jeho zdrojů revitalizovat pouze skutečně významné kulturní památky na našem území - tedy takové, které jsou zapsány buď v seznamu UNESCO (nebo jsou na seznamu kandidátů na tento zápis), nebo v Ústředním seznamu kulturních památek jako národní kulturní památka.

- Mimo to je důležité, aby investice měly nadregionální přesah, tj. místa jejich realizace musejí ležet v nejméně čtyřech regionech soudržnosti a musí být zajištěna centrální koordinovaná realizace a následný provoz objektů v rámci celého projektu.
- Tyto aktivity je tedy možno dotovat v rámci oblasti podpory 5.1 Národní podpora využití potenciálu kulturního dědictví. Její zaměření respektuje princip koncentrace prostředků na realizaci malého počtu projektů (20 až 25 projektů) s maximálním přínosem pro podporu využití kulturního dědictví ke stimulaci sociálního a ekonomického růstu celé České republiky.
- Předpokládaný objem uznatelných nákladů jednotlivých projektů je v řádech 100 mil. Kč.

PRV: PRO MALÉ OBCE

- Pro malé obce do 500 obyvatel je připraven Program rozvoje venkova ČR na období 2007-2013. Konkrétně opatření Ochrana a rozvoj kulturního dědictví venkova bude řešit jednak zpracování studií obnovy a využití kulturního dědictví, zpracování programů regenerace památkově chráněných území, plánů péče o krajinné památkové zóny, jednak samotnou stavební obnovu (rekonstrukci, modernizaci, statické zabezpečení, restaurování), revitalizaci a zhodnocení památkových budov, ploch, kulturních objektů a prvků (kulturních památek, objektů v památkových rezervacích a památkových zónách a v krajinných památkových zónách), kulturních prvků vesnic a venkovské krajiny. Maximální míra spolufinancování bude na 90 % všech uznatelných nákladů projektu.

NFF: MINIMÁLNĚ 10 MILIONŮ

- Peníze na opravu kulturních památek lze také získat v rámci Finančního mechanismu EHP/Norsko, známého pod názvem Norský finanční fond (NFF). Tento fond principiálně podporuje projekty, které nefinancují fondy EU. V tomto případě se fond zaměřuje na prostou obnovu památek bez dalších nutných vazeb (například na cestovní ruch). Obsahově se nejvíce blíží státním fondům a grantům. Svědčí o tom i fakt, že projekty zaměřené na rekonstrukci památek hodnotí přímo ministerstvo kultury. Fond je otevřen všem obcím a městům bez ohledu na jejich velikost. Je vyhlašován jak celostátně, tak krajově.

- Žadatel může požádat až o 85 % všech uznatelných nákladů, přičemž minimální uznatelné náklady projektu by se měly pohybovat kolem 10 milionů korun. Žadatel by měl u tohoto programu počítat s relativně dlouhým schvalovacím procesem, mnohdy až s celým rokem. Navíc oprávněné náklady u tohoto programu se počítají až od schválení dotace, proto se tomuto faktu musí přizpůsobit zejména časový harmonogram aktivit projektu.
- Informace o Norských fondech lze získat na adresách www.eeagrants.cz, czp@mfcrcz. Řídící funkci v rámci Finančního mechanismu EHP/Norsko vykonává ministerstvo financí jako tzv. Národní kontaktní místo.

- Důkazem průběžného čerpání z těchto zdrojů je řada realizovaných projektů.
- V MSK např.
- **Projekt obnovy památky "vysoké pece Vítkovic" získal z dotace 500 milionů korun**
- **16.09.2009 - Projekt obnovy unikátní industriální památky "vysoké pece Vítkovic" získal 500 milionů korun z dotací pro kulturní dědictví**
- **V Ostravě/Praze 16. září 2009** – Projekt oživení a nového využití historického technického skvostu Ostravy, kterým jsou vysoké pece a další památkově chráněné objekty v tzv. Dolní oblasti Vítkovic, uspěl u ministerstva kultury a získal 500 milionů korun z Integrovaného operačního programu pro období let 2007 – 2013, přesněji z prostředků Evropské unie a rozpočtu ČR pro podporu využití potenciálu národního kulturního dědictví. Tím vítkovické vysoké pece a navazující technické památky jsou. V loňském roce získaly dokonce titul „Evropské dědictví“. Příjemcem dotace bude sdružení právnických osob Dolní oblast Vítkovice, které je nositelem rozsáhlého záměru obnovy historického areálu. Smluvní dokumentace mezi ministerstvem a sdružením by měla být podepsána do poloviny října.

- **Podrobněji:**
- **Evropské dotace tohoto typu lze rozdělit do čtyř oblastí, které se věcně jen okrajově překrývají, ale které se liší především tím, kdo je oprávněným žadatelem, a dále zaměřením a velikostí podporovaných projektů. V případě některých projektů má žadatel dokonce možnost rozhodnout se, který typ dotace je pro něj výhodnější.**
- **Které programy jsou tedy pro jednotlivé oblasti určeny?**

OBNOVA PAMÁTEK V OBCÍCH DO 500 OBYVATEL

- Pro tento typ projektů jsou primárně určeny zdroje Programu rozvoje venkova ČR (PRV), který spravuje Ministerstvo zemědělství ČR, ale který je určen i pro podporu nezemědělských projektů a akcí. S podporou z PRV mohou obce uvedené velikosti opravovat nemovité kulturní památky lokálního významu - například již zmíněné kapličky, rodné domy významných osobností aj. Další možnosti pro podporu projektů tohoto druhu nabízejí i některé regionální operační programy (ROP).

OBNOVA PAMÁTEK V OBCÍCH NAD 500 OBYVATEL (KROMĚ PRAHY)

- Pro tuto oblast jsou určeny finanční zdroje sedmi existujících ROP, důležité však v tomto případě je to, aby existovala přímá spojitost obnovy památky s aktivitami podporujícími rozvoj cestovního ruchu v kraji.

OBNOVA PAMÁTEK V PŘÍHRANIČNÍCH OBLASTECH

- Sem spadají projekty zaměřené na zvýšení atraktivity cestovního ruchu v příhraničních oblastech ČR, přičemž žadateli musí být minimálně dva partneři, každý z jedné strany hranice. Dotace na projekty tohoto druhu lze čerpat ze dvou operačních programů přes-hraniční spolupráce, které jsou zaměřeny na kooperaci s Rakouskem a Polskem.

OBNOVA VÝZNAMNÝCH PAMÁTEK (PAMÁTKY UNESCO, NÁRODNÍ KULTURNÍ PAMÁTKY)

- **Dotace z fondů EU na projekty tohoto druhu, které jsou zaměřeny na nejvýznamnější památky na území ČR, je možné čerpat prostřednictvím Integrovaného operačního programu.**
- **Kromě základní kategorizace projektů dané lokalitou, v níž se nachází opravovaná nemovitost, a významem této památky je při zvažování toho, ve kterém programu se o dotaci z EU ucházet, významné i to, kdo bude žadatelem. Ne všechny zmíněné operační programy jsou určeny pro všechny typy žadatelů**

PROGRAM ROZVOJE VENKOVA ČR 2007-2013 (PRV)

- **Ačkoliv tento program spadá v letech 2007-2013 na rozdíl od minulého programovacího období pod společnou zemědělskou politiku EU, a stojí tak mimo rámec strukturálních fondů, je významnou součástí dotační politiky nového období. A to nejen díky tomu, že přímo navazuje na OP Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství (OPRVMZ) z let 2004-2006**

- především proto, že ve srovnání s ním poskytuje mnohem větší prostor pro projekty malých obcí do 500 obyvatel. A to včetně projektů zaměřených na obnovu památek.
- V rámci podopatření III.2.2 Ochrana a rozvoj kulturního dědictví venkova je mimo jiné možná i stavební obnova (rekonstrukce, modernizace, statické zabezpečení) památkových budov a ploch a revitalizace historických parků, historických zahrad a alejí v obcích do 500 obyvatel.

OP PŘESHraniční Spolupráce Česká Republika-Polská Republika

- V rámci oblasti podpory 2.2 Podpora rozvoje cestovního ruchu jsou dotace určeny mimo jiné i na obnovu a ochranu kulturního bohatství, např. místního folkloru, památek a památkových objektů či jejich souborů, včetně sakrálních staveb, fortifikací, historických, urbanistických, technických a turistických objektů a významných prvků kulturní krajiny.
- Žadatelé mohou být buď české nebo polské veřejné subjekty, které mají partnera na druhé straně hranice, přičemž v ČR musejí pocházet z regionu soudržnosti Severovýchod a z krajů Olomouckého a Moravskoslezského. Alokace pro tuto oblast podpory je 69 710 616 eur.

- Konzultováno s
- **MIROSLAV KADLEC**
projektový manažer pro oblast komunální sféry
a regionálního rozvoje
RAVEN EU Advisory, a. s.